

Lífið eftir líffæraígræðslu I

Óncæmiskerfið, óncæmisbælandi lyf
og hætta á höfnun

Lífið eftir líffæraígræðslu II

Hvað er mikilvægt að hafa í huga
þegar maður kemur heim?

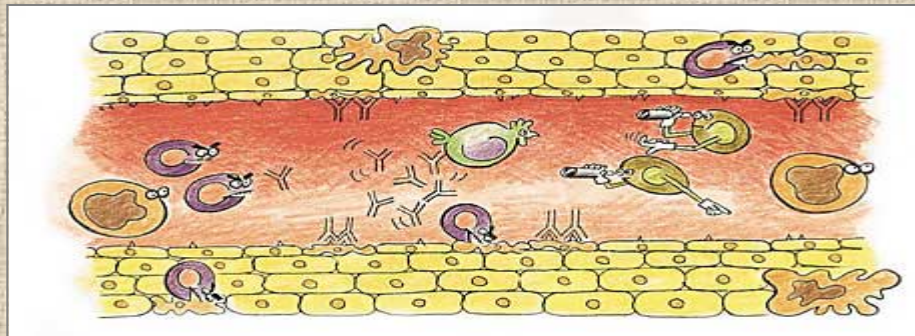
Lífið eftir líffæraígræðslu I

Ónæmiskerfið, ónæmisbælandi lyf
og hætta á höfnun

Hlutverk óncæmiskerfisins

Vernda líkamann gegn öllu sem líkaminn túlkar
sem framandi hlut/efni

- bakteríur
- vírus
- sveppur
- æxli
- ígrætt líffæri

Nauðsynlegt er að bæla
ónæmiskerfið með lyfjum svo
að hið ígrædda líffæri sé ekki
túlkað sem framandi hlutur

Jafnvægi

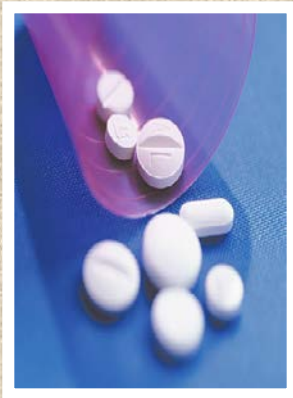

Of lítil ónæmisbæling ↑ = Höfnun

Of mikil ónæmisbæling ↑ = Sýking

Ónæmisbælandi lyf eru

- gefin fyrirbyggjandi til að hindra höfnun
- gefin sem meðferð ef höfnun

Óncæmisbælandi lyf

Oftast 2-3 mismunandi lyf sem eru gefin saman

Prednisolon[®]

Sandimmun Neoral[®] / Prograf[®] / Advagraf[®]

CellCept[®] / Myfortic[®]

Rapamune[®] / Certican[®]

Aukaverkanir

Öll lyf geta valdið aukaverkunum sem tengjast oft skammtastærðinni

Ekki fá allir aukaverkanir – það er einstaklingsbundið hvernig maður bregst við lyfjum

Þegar læknirinn minnkar lyfjaskammtinn minnka aukaverkanirnar líka

Aukaverkanir

Viðkvæmni fyrir sýkingum

Háprýstingur

Breytt útlit

Minnkaður vöðvamassi

Aukinn hárvöxtur

Sykursýki

Þyngdaraukning

Niðurgangur

Hækkun á blóðfitu

Áhrif á geð

(bæði geðhæð/oflæti og geðlægd)

Mundu!

- Taktu lyfin alltaf á sama tíma dags
- t.d. kl 8.00 og 20.00

- Breyttu aldrei sjálf/ur skömmtum
- Meðferðin er ævilöng!

Mundu!

- Við sýnatöku

- Hafðu með þér ónæmisbælandi lyfin og taktu þau eftir að búið er að taka prufurnar

- Ekki borða grapealdin/safa eða ættingja þeirra, pomelo, sweetie, ugli
 - Hefur áhrif á upptöku ónæmisbælandi lyfja í líkamanum

Verkjalýf

Ath!

- Nota Parazetamol / Panodil vegna verkja
- Ekki nota lyf sem innihalda acetylsalicylsyru / asperin t.d. Magnýl eða Treo
- Takið ekki NSAID (Nonsteroidal anti-inflammatory drugs) þ.e. gigtar – og bólgueyðandi lyf t.d. Voltaren, Ibufen nema í samráði við þinn lækni

Mundu!

Ekki nota náttúrulyf eða homeopatalyf þegar þú ert á ónæmisbælandi lyfjum

Ekki þekkt hvernig þessi efni virka samhliða ónæmisbælandi meðferð

Hafðu samband við lækni/hjfr

- Ef þú hefur gleymt að taka skammt af ónæmisbælandi lyfjunum þínum eða tekið of stóran skammt
- Ef þú hefur fengið niðurgang eða kastað upp lyfjunum
- Ef þú færð hita
- Ef þú færð sýkingu (t.d. hósta eða sviða við þvaglát)
- Láttu alltaf vita að þú hefur farið í líffæraígræðslu þegar þú hefur samband við heilbrigðisþjónustu

Bráð höfnun

Höfnun er algeng

- u. þ. b. fimmti hver nýrnaþegi fær höfnun en færri lifrar-, lugna- og hjartaþegar
- Hættan er mest í byrjun (fyrstu 3 mánuðina)

Hægt er að meðhöndla höfnun

- með ónæmisbælandi meðferð
- meðferðin dregur úr höfnun
- starfsemi hins ígrædda líffæris getur versnað

Merki og einkenni um höfnun - Nýrnaþegi

- Hækkandi kreatínildi
- Veikindatilfinning
- Snögg þyngdaraukning
- Minnkuð þvaglát
- Bjúgur
- Eymsli yfir nýra
- Hiti

Vefjasýni - Biopsia

- Hægt er að sjá merki höfnunar í blóðprufum, en það getur verið nauðsynlegt að taka vefjasýni til að greina höfnun.
- Nýra: Vefjasýni er tekið á röntgendeild í staðdeyfingu.

Meðferð höfnunar

- Fyrst eru sterar gefnir. Þeir eru gefnir í æð eða í töfluformi (3-5 á dag eftir líffæri)
- Ef þetta virkar ekki er öflugra óncæmisbælandi lyf gefið í æð sem dreypi eða með sprautu (ca 1 v)
- Hjarta: fylgst með hjartalínuriti (EKG)

Meðferð höfnunar

Meðferðin fer fram á sjúkrahúsi

Munið

við meðferð á höfnun bælist
ónæmiskerfið meira og sýkingarhætta
eykst

Lífæraþegi á að lifa...

eins "eðlilegu lífi" og mögulegt er
með ævilangri lyfjameðferð
og reglubundnu eftirliti læknis

